

2. Бень Т.Г. Интегральная оценка финансового статуса предприятия / Т.Г. Бень, С.Б. Довбня // Финансы Украины : журнал. – 2002. – № 6. – С. 21-35.
 3. Мних С.В. Экономический анализ : учебник / С.В. Мних. – К. : Центр навч. літ-ри, 2003. – 412 с.
 4. Шеремет А.Д. Методика финансового анализа деятельности коммерческих организаций / А.Д. Шеремет, Е.В. Ненашев. – М. : Изд-во "Инфра-М", 2005. – 460 с.
 5. Laitinen K. Long-term success of adaptation strategies: evidence from Finnish companies / K. Laitinen // Long Range Planning. – 2000. – № 33 (6). – Pp. 806-830.
 6. Lahtinen K. Financial performance in Finnish large- and medium-sized sawmills: The effects of value-added creation and cost-efficiency seeking / K. Lahtinen, A. Toppinen // Journal of Forest Economics. – 2008. – № 14. – Pp. 289-305.
 7. Welham S. Prediction in linear mixed models / S. Welham, B. Cullis, B. Gogel, A. Gilmour, R. Thompson // Australian & New Zealand Journal of Statistics. – 2004. – № 46 (3). – Pp. 325.

Максимец Е.В., Громяк И.Б. Проблемы оценивания влияния экспортной деятельности на финансовое состояние лесных предприятий

На примере ГП "Бродовское лесное хозяйство" рассмотрены методические подходы оценивания финансового состояния лесных предприятий, которые занимаются внешнеэкономической деятельностью. Изучены подходы к определению связи между отдельными показателями, характеризующими финансовое состояние лесных предприятий, и результатами экспортной деятельности. Определена теснота связи между отдельными факторами. Построена модель влияния экспортной деятельности на показатели финансового состояния отдельного лесного предприятия – ГП "Бродовское ЛХ" – на основании корреляционно-регрессионного анализа.

Ключевые слова: экспортная деятельность, показатели финансового состояния, корреляционно-регрессионный анализ, моделирование, лесные предприятия.

Maksymets O., Hromiak I. Problems of evaluation of export activity influence on the financial performance of forest enterprises

Using data of State Enterprise "Brody Forestry" methodical approaches to the estimation of the financial performance of forest enterprises engaged in foreign trade were considered. Approaches to the assessment of the interrelations between the certain indicators of financial performance of forest enterprises, and the results of the export activity were studied. The strength of interrelation of the certain factors was determined. The model of export activity influence on the financial status of the selected enterprise – "Brody Forestry" – using correlation-regression analysis was proposed.

Keywords: export activity, indexes financial performance, correlation and regression analysis, modeling, forest enterprises.

УДК 311.2:336.2

Доц. О.Р. Марець, канд. екон. наук;
 асист. О.М. Вільчинська – Львівський НУ ім. Івана Франка

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ
 ДО СТАТИСТИЧНОГО ВИВЧЕННЯ ПОДАТКОВОГО
 НАВАНТАЖЕННЯ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ**

Досліджено теоретичні та методологічні аспекти вивчення податкового навантаження на економіку України. Розглянуто різні підходи до обчислення податкового навантаження на рівні економіки загалом та на рівні окремого підприємства. Проаналізовано відмінності між цими методиками. Крім того, досліджено підходи до обчислення податкового навантаження у міжнародній статистиці. Розраховано податкове навантаження на економіку України та досліджено його структуру в розрізі різних видів податків. Зроблено висновки.

Ключові слова: податкове навантаження, податкова віддача, рівень сплати податку.

Актуальність теми. В Україні на сучасному етапі розвитку статистики, податкового планування та обліку не існує єдиної загальної методології кількісного вираження показників податкового навантаження на різних рівнях дослідження. Питання є досить дискусійним та становить підґрунтя для існування великої кількості поглядів та відмінностей у підходах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед науковців, які приділяють значну увагу визначенню причин сучасного стану податкової системи, напрямів її реформування, дослідженню впливу податкової політики на розвиток фінансової сфери країни загалом, та окремих її складових, варто виокремити С. Адоніна, О. Данилова, А. Крисоватого, А. Соколовську, В. Федосова. Проблеми податкового навантаження у своїх працях розглядали О. Жукевич, І. Майбуров, О. Левченко, Ю. Кушнірчук та ін. Згадані науковці зробили значний внесок у розвиток науки про оптимальне оподаткування, однак на сьогодні є необхідність комплексного дослідження проблем надмірного оподаткування та шляхів оптимізації податкової системи в Україні.

Основні цілі дослідження. Метою роботи є розкриття сутності поняття податкове навантаження (ПН) через узагальнення теоретичних підходів щодо його вимірювання на макро- і мікрорівнях.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під час визначення ПН на рівні економіки розрахунки за податками, зборами, обов'язковими платежами до бюджету, а також внесками до Пенсійного та соціальних фондів співвідносяться з ВВП. Водночас в економічній літературі існують різні погляди щодо врахування у чисельнику цього показника нарахованих або сплачених платежів до бюджету і цільових фондів. На рівні галузі ПН визначають за аналогією з його розрахунком на рівні економіки, і є відношенням податків, зборів, обов'язкових бюджетних платежів до бюджету та внесків до Пенсійного та соціальних фондів, сплачених підприємствами відповідної галузі, до виробленої у цій галузі доданої вартості (а не ВВП) [3, с.17] (табл. 1).

Табл. 1. Показники ПН на макро- та мезорівні

Показник	Форма розрахунку
Частка фактичних податкових надходжень у зведений бюджет держави до обсягу ВВП (макрорівень)	$ПН = \frac{\Phi ПН}{ВВП} \times 100\% \text{ (1) або } ПН = \frac{\Phi ПН + 3ЦФ}{ВВП} \times 100\% \text{ (2),}$ де: $\Phi ПН$ – фактичні податкові надходження до бюджету; $3ЦФ$ – збори та платежі до цільових фондів; $ВВП$ – розмір валового внутрішнього продукту за відповідний рік
ПН на рівні регіону	$ПН = \frac{\Phi ПН}{ВРП} \times 100\% \text{ (3) або } ПН = \frac{\Phi ПН + 3ЦФ}{ВРП} \times 100\% \text{ (4),}$ де $ВРП$ – валовий регіональний продукт
ПН на рівні галузі (мезорівень)	$ПН = \frac{\Phi ПН}{ВДВ} \times 100\% \text{ (5) або } ПН = \frac{\Phi ПН + 3ЦФ}{ВДВ} \times 100\% \text{ (6),}$ де $ВДВ$ – валова додана вартість

Джерело: побудовано автором за [1, 7]

Оцінимо вплив рівня оподаткування на економіку України за допомогою розрахунку ПН, який подано в табл. 1.

Табл. 2. Розрахунок рівня ПН на економіку України, 2005-2012 рр.

Показники	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Вхідні показники для розрахунку ПН, млрд грн								
ВВП, у фактичних цінах (номінальний)	441,5	544,2	720,7	948,1	913,3	1082,6	1302,1	1408,9
Податкові надходження до зведеного бюджету	98,1	125,7	161,3	227,2	208,1	234,4	334,7	360,6
Показники ПН, %								
ПН (податковий коефіцієнт)	22,2	23,1	22,4	24,0	22,8	21,7	25,7	25,6
ПН із ефектом перекидання	12,8	12,3	12,7	12,9	11,2	11,1	13,1	13,0

Джерело: авторський розрахунок за даними Державної служби статистики України [9]

Наведені результати розрахунків показують, що діапазон зміни ПН без урахування ПДВ та акцизного податку (ПН з ефектом перекидання податків) є удвічі меншими порівняно із загальним податковим навантаженням. Для країн з розвинутою економікою ЄС-27 характерним є високий рівень податкового коефіцієнта, який в середньому становить 26,2 % без врахування соціальних внесків (38,8 % із врахуванням соціальних внесків).

Отримані значення ПН зумовлені структурними змінами в самих податках, які проаналізовано в табл. 3:

Табл. 3. Динаміка формування ПН в Україні протягом 2005-2012 рр.

Показники	Роки							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Податок на додану вартість	7,66	9,26	8,24	9,71	9,26	7,97	9,99	9,85
Податок на прибуток підприємств	5,31	4,81	4,77	5,05	3,62	3,73	4,23	3,96
Податок з доходів фізичних осіб	3,92	4,19	4,83	4,84	4,87	4,71	4,63	4,83
Акцизний податок	1,80	1,58	1,47	1,35	2,37	2,62	2,61	2,73
Інші податкові платежі	3,52	3,27	3,07	3,01	2,66	2,63	4,24	4,23
Всього	22,2	23,1	22,4	24,0	22,8	21,7	25,7	25,6

Джерело: авторський розрахунок за даними Державної служби статистики України [9]

На основі проведених розрахунків можна дійти висновку, що найбільше податкове навантаження здійснює податок на додану вартість. Якщо порівнювати цей показник з розвиненими країнами Європейського Союзу, то для України цей показник є відносно невисокий. Однак варто врахувати високу частку тінізації економіки України, яка становить близько 50 %, і очевидно спотворює дані. Крім того, відповідно до методики інших країн, під час розрахунку ПН враховують внески до соціальних фондів, що і збільшує цей показник відносно українського.

У 2012 р. рівень загального ПН в Україні із врахуванням загальної суми ЄСВ обсягом 171,8 млрд грн, сплачений підприємствами в Пенсійний фонд, становив 38,3 %, а у 2011 р. – 37,4 % (сума ЄСВ становила 151,7 млрд грн.). Далі розглянемо методичні підходи до визначення ПН на мікроекономічному рівні. Податкові органи України запропонували визначення ПН на підприємство для планування податкових перевірок. Для цього було запроваджено термін *податкове навантаження*, згодом – *податкова віддача*, і з червня 2012 року – *рівень сплати податку* [8]. Його визначають за даними конкретного підприємства на підставі інформації податкової звітності.

Цей показник виявляє частку податків у виторгу від реалізації, проте не характеризує повною мірою вплив податків на фінансовий стан підприємства, оскільки не враховує структури податків у виторгу. Українські науковці В. Квасов, В. Корнус та О. Пономарьов пропонують інші варіанти розрахунку ПН [3, с. 17-19]:

- а) коефіцієнт податкомісткості продукції, який показує частку податків у витратах і є відношенням суми нарахованих податків та внесків до фондів соціального страхування, що відносяться на витрати, до суми операційних витрат;
- б) показник ПН, який показує суму податкових платежів у чистому доході і є відношенням суми нарахованих податків та внесків до фондів соціального страхування до чистого доходу, розрахованого за бухгалтерським обліком;
- в) показник ПН, який показує суму податкових платежів у доході від реалізації продукції і є відношенням суми нарахованих податків та внесків до фондів соціального страхування до виторгу від реалізації продукції (за бухгалтерським обліком).

Крім затверженої методики визначення ПН, на практиці широко застосовують інші методики. Вимірювання податкового навантаження на підприємство було розглянуто у багатьох публікаціях, аналіз яких свідчить про те, що ПН на організацію обчислюють без урахування ефекту перекидання податків. На загальну формулу розрахунку ПН має вигляд [6]:

$$ПН = \frac{СП}{ВД} \times 100\%, \quad (7)$$

де: *СП* – сума податків, сплачених підприємством відповідно до чинного законодавства; *ВД* – валовий дохід.

Ця формула не дає змоги визначити вплив зміни структури податків на показник ПН, а характеризує лише податкоємність виготовленої продукції (виконаних робіт чи послуг) і не дає реальної картини ПН на платника податків. Для визначення впливу структури податків можливе визначення податкового навантаження певними групами податків.

Визначення ПН відносно доданої вартості передбачає такий розрахунок [1]:

$$ПН_{дв} = \frac{СП}{ДВ} \times 100\%, \quad (8)$$

де *ДВ* – додана вартість (валовий дохід за мінусом амортизації та матеріальних витрат на виробництво і реалізацію продукції).

Цей метод розрахунку дає змогу визначити, яка частина доданої вартості переходить в податки, а також враховує частку матеріальних витрат, амортизації, трудовитрат в доданій вартості підприємства. Обчислення ПН відносно прибутку підприємства передбачає розрахунок за формулою:

$$ПН_{п} = \frac{СП_{п}}{П} \times 100\%, \quad (9)$$

де: *СП_п* – сума податкових платежів за прямими податками на дохід (податок на прибуток), які сплачує підприємство; *П* – прибуток підприємства.

Цей показник дає можливість аналізу впливу прямих податків на фінансовий стан підприємства. Його рахують за умови позитивного значення прибутку підприємства.

Розрахунок ПН непрямих податків на валовий дохід передбачає використання такої формули:

$$ПН_{непр} = \frac{СП_{непр}}{ВД} \times 100\%, \quad (10)$$

де: $СП_{непр}$ – сума податкових платежів за непрямыми податками, які сплачує підприємство; $ВД$ – валовий дохід.

До непрямих податків відносять податок на додану вартість, акцизний збір, мито та інші податки, які є податками на споживання. Цей показник дає можливість визначити частку непрямих податків у валовому доході підприємства. Метод розрахунку ПН на фонд оплати праці відносно собівартості продукції передбачає використання формули [4]:

$$ПН_{фон} = \frac{СП_{фон}}{С} \times 100\%, \quad (11)$$

де: $СП_{фон}$ – сума податкових платежів на фонд оплати праці, можливо включення єдиного соціального внеску, оскільки він має основні ознаки податку; $С$ – собівартість виготовленої продукції або виконаних послуг.

Цей показник дає можливість визначити частку податкових платежів на фонд оплати праці в собівартості продукції підприємства.

Недоліками методів розрахунку ПН за формулами (7-11), є [6]:

- неможливість використання для більшості підприємств;
- значення податкового навантаження відрізняється для підприємств різних галузей, для підприємств одної галузі, для підприємств різного масштабу та для підприємств різних систем оподаткування;
- недоцільно використання в статистичній системі.

Визначені недоліки обмежують практичне застосування наведених методів розрахунку ПН для підприємств, позбутися деяких з них, можливо, за рахунок побудови індексу податкового навантаження методами економетрії як середнього з показників (8), (9), (10), (11). Особливістю цього розрахунку є можливість використання для аналізу ширшого кола підприємств з набором статистичних даних стосовно сфер діяльності та масштабів діяльності підприємств. Ця методика розрахунку індексу $I_{пн}$ дає змогу її використання в умовах істотних змін податкового законодавства (у разі змін податкових ставок, умов оподаткування тощо) після проведення необхідних аналітичних і прогнозних досліджень.

Індекс ПН після певного доопрацювання і набору статистичної бази податкові органи можуть використовувати для виявлення підприємств, які ухиляються від сплати податків або використовують схеми мінімізації податкових зобов'язань, а також органами статистики.

Ще одну методика визначення ПН підприємства з урахуванням галузевих особливостей запропонувала Г. Девлікамова [4]. Ця методика дає змогу визначити ступінь податкового тиску на підприємство, виявити необхідність і глибину застосування методів податкового планування та враховувати виробничі особли-

вості, які б дали змогу проводити порівняльний аналіз впливу змін у податковому і господарському законодавстві на підприємство. Аналіз ПН підприємства включає кілька етапів.

На першому етапі характеризують абсолютне ПН на підприємство, що передбачає: визначення динаміки сум податків і зборів за досліджуваній період; розрахунок темпів зростання платежів за кожною позицією; виявлення податків, в динаміці яких відбулися найістотніші зміни, визначення причин, що викликали їх; визначення структури сум податків і зборів за кожен рік досліджуваного періоду; виявлення платежів, що мають найбільшу питому вагу в загальній сукупності податків; характеристика змін, подій за період у співвідношеннях питомої ваги податків; встановлення причин динаміки податкової структури; виявлення чинників, під впливом яких відбулися найістотніші зміни в динаміці і структурі податків і зборів.

На другому етапі розраховують коефіцієнти для характеристики ступеня ПН на основні фінансово-економічні показники підприємства – виторгу від реалізації продукції, балансового і чистого прибутку, витрат виробництва і обігу. Коефіцієнти поділено на групи: група А – коефіцієнти ПН на виторг від реалізації, вони характеризують ступінь впливу на виторг, відповідно, непрямого оподаткування, прямого оподаткування, оподаткування на прибуток і майнового обкладення; група Б – коефіцієнти, що характеризують рівень впливу обкладення податком на прибуток підприємства та його майнового обкладення; група В – коефіцієнти, що характеризують ПН на величину витрат виробництва і обігу; вони є відношенням сум податків і зборів, які включають у собівартість продукції, до собівартості.

Пропоновані Г. Девлікамовою характеристики абсолютного і відносного ПН на підприємство досить повно відображають рівень впливу системи оподаткування на кінцеві результати діяльності підприємства, а її методика дає змогу зіставляти ступені ПН у підприємств суміжних галузей за виробничим ланцюжком. Проте у ній не враховано постійної змінюваності податкового законодавства, через що можливі істотні структурні зміни в діяльності самого підприємства. Тому сукупність чинників впливу, які потрібно враховувати під час використання методика, вельми обширна і містить показники економічного і технологічного характеру, які не завжди зіставні за роками.

Для характеристики ПН на підприємство Н. Ярова запропонувала такі показники (табл. 4).

Ці показники для характеристики абсолютного та відносного податкового тиску достатньо повно характеризують вплив на кінцеві результати діяльності суб'єкта господарювання.

Нині однією з найбільш прогресивних методологій обчислення ПН є пропонована Світовим Банком спільно із всесвітньовідомою аудиторською та консалтинговою компанією Price Waterhouse Coopers. Під час щорічних досліджень легкості ведення бізнесу "Doing Business" та у виданні з аналізу індикаторів сплати податків "Paying Taxes" експерти оцінювали країни за кількома показниками: 1) кількість податкових платежів; 2) час, необхідний для розрахунку та сплати податків; 3) загальна (сумарна) ставка оподаткування [10, 11].

Табл. 4. Показники ПН на підприємство

Показники	Спосіб розрахунку	Економічна сутність показника
ПН на прибуток підприємства (ПНпрп)	$ПН_{прп} = \frac{П_{пр}}{Пр} \times 100,$ де: $П_{пр}$ – фактично сплачений підприємством податок на прибуток; $Пр$ – прибуток підприємства (валовий прибуток, фінансовий результат діяльності підприємств до оподаткування)	Відображає ту частину прибутку, яка вилучається у підприємства платіжем до бюджету
ПН на сукупний дохід підприємства (ПНсдп)	$ПН_{сдп} = \frac{Знарах}{СДП} \times 100,$ де: $Знарах$ – нараховані зобов'язання підприємства щодо сплати податків, зборів, обов'язкових платежів до бюджету, а також внесків до Пенсійного та соціальних фондів; $СДП$ – сукупний дохід підприємства, який формується за рахунок виторгу від реалізації (чистого доходу), інших операційних доходів, доходів від участі у капіталі, інших фінансових доходів, інших доходів і надзвичайних доходів	Дає змогу оцінити потенціальний вплив сукупності нарахованих зобов'язань з податків, зборів, обов'язкових платежів до бюджету, внесків до Пенсійного та соціальних фондів на загальний господарський обіг підприємства

Джерело: побудовано за [5, с. 15]

У міжнародній статистиці для виміру загального рівня податкового навантаження на економіку використовують податковий коефіцієнт Tax Ratio, що є відношенням суми сплачених податків, включаючи обов'язкові відрахування в державні соціальні фонди, до ВВП у ринкових цінах. Обов'язкові відрахування у соціальні фонди враховують під час розрахунку податкового коефіцієнта, оскільки в міжнародній статистиці їх вважають податками, а не звичайними страховими внесками [2, с. 38].

Відмінності між цими методиками в тому, які податки включають в чисельник показника і які форми доходів використовують у знаменнику. Одні дослідники виходять з того, що під час визначення ПН на підприємство не треба враховувати непрямі податки (ПДВ, акциз та ін.) унаслідок їх перекидання на споживача. Інші – навпаки, включають у чисельник всі податки, що сплачує підприємство як за своїми зобов'язаннями, так і за зобов'язаннями працівників (податки і платежі, які стягують з сум на оплату праці). Треті дослідники визначають ПН на підприємство виходячи лише з тих податків, які сплачує підприємство як платник (податки, за якими підприємство є податковим агентом, в розрахунок не береться). А у знаменнику пропонують такі показники: валовий дохід, виторг від реалізації продукції, чистий дохід, прибуток, сума операційних витрат, собівартість виготовленої продукції чи виконаних робіт або сукупний дохід та інші.

Підсумовуючи зазначимо, що використання того або іншого методу розрахунку показників податкового навантаження на підприємство може зумовити істотні відмінності в результатах розрахунків. Основна ідея полягає в тому, щоб зробити показник податкового навантаження універсальним, щоб він дозволив порівнювати рівень оподаткування підприємств різних видів.

Література

1. Богославец Т.І. Аналіз податкового навантаження та його вплив на кінцеві результати діяльності суб'єкта господарювання / Т.І. Богославец. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/vntu/2009_19_1/pdf/65.pdf.
2. Бюджетна політика у контексті соціально-економічного розвитку України : монографія. – У 6 т. – Т. 3: Розвиток системи податків як основи зміцнення державних фінансів / М.Я. Азаров, Ф.О. Ярошенко, Т.І. Єфименко та ін. – К. : Вид-во НДФІ, 2004. – 308 с.
3. Корнус В. Оцінка податкового навантаження на рівні підприємств / В. Корнус, В. Квасов, О. Пономарьов // Економіст. – 2007. – № 10. – С. 17-19.
4. Кудріна О.Ю. Оцінювання податкового навантаження на підприємство з позицій концепції трансакційних витрат / О. Ю. Кудріна. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vsnu/2011_10_1/Kudrina.pdf
5. Момоток Л.Є. Основні напрями стандартизації статистики Державного бюджету України / Є.Л. Момоток // Статистика України. – 2011. – № 4(55). – С. 67-72.
6. Новіков М.А. Порівняльний аналіз методик визначення податкового навантаження та шляхи їх удосконалення / М.А. Новіков. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2011_7/284.pdf
7. Податкове навантаження та його оцінка : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 – "Гроші, фінанси і кредит" / Н.В. Ярова; Ін-т економіки та прогнозування НАН України. – К. : Вид-во "Либідь", 2010. – 19 с. – укр.
8. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо складання плану-графіка проведення документальних планових перевірок суб'єктів господарювання. Наказ ДПС України від 01.06.12 р., № 190 // Бухгалтерія. – 2013. – № 28(1067).
9. Статистичний щорічник України за 2011 рік / за ред. О.Г. Осауленка. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://library.oseu.edu.ua/docs/StatSchorichnyk_Ukrainy_2010.pdf
10. Doing business 2010 (2011). The International Bank for Reconstruction and Development. The World Bank. Washington. [Electronic resource]. – Mode of access <http://www.doingbusiness.org>. http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/index_en.htm
11. Paying Taxes 2010 (2011) The International Bank for Reconstruction and Development. The World Bank. Washington. [Electronic resource]. – Mode of access <http://www.doingbusiness.org>.

Марец О.Р., Вильчинская О.М. Теоретические и методологические подходы к статистическому изучению налоговой нагрузки на экономику Украины

Исследованы теоретические и методологические аспекты изучения налоговой нагрузки на экономику Украины. Рассмотрены различные подходы к вычислению налоговой нагрузки на уровне экономики в целом и на уровне отдельного предприятия. Проанализированы различия между этими методиками. Кроме того, исследованы подходы к вычислению налоговой нагрузки в международной статистике. Рассчитана налоговая нагрузка на экономику Украины и исследована её структура в разрезе различных видов налогов. Сделаны выводы.

Ключевые слова: налоговая нагрузка, налоговая отдача, уровень уплаты налога.

Marets O.R., Vilchynska O.M. Theoretical and methodological approaches to statistical analysis Ukraine's economy tax burden

The article examines theoretical and methodological aspects of the tax burden on the Ukrainian economy. Different approaches to the tax burden calculation at the economy level and at the individual enterprise level are considered. Differences between these methods are investigated. In addition, approaches to the tax burden calculation in international statistics are researched. Tax burden on the economy of Ukraine is calculated and its structure in terms of different types of taxes is studied. Conclusions are made.

Keywords: tax burden, tax returns, tax rate.